

MAJOR LIVIUS TEIUȘANU – THE FIRST ROMANIAN MILITARY ATTACHÉ IN UNITES STATES OF AMERICA

Alexandru OȘCA*

Abstract. Convinced that, after the United States joined the war, the peace would be organised according to their will, the Romanian government decided to send to Washington knowledgeable people, with charisma and strength, to inform the American public opinion about the justified wishes of the Romanians in order to create a wave of sympathy and support for them. This was Major Livius Teiușanu.

Key words: The war for Union, hero soldiers, military attaché, the great Union, communist prison, gratitude

The national ideal of the Romanians everywhere was emphasized in many ways by the brilliant minds and pure souls of this nation.

1918 was, no doubt, the graceful moment for all Romanians living between Carpathian Mountains, Danube River, and Black Sea coast. By a happy coincidence, all wishes came true, both of those in the kingdom who were willing to fight alongside the Entente to unite with the Romanians from Ardeal, Banat, Maramures, Bucovina, as well as of those who were willing to fight alongside the Central Powers to unite with Basarabia, again.

There is an unending trail of Romanian patriots who dedicated their energies and their lives to serve the national ideal, whether on the battlefield or – not least important – on the diplomatic field, in the struggle for acknowledgement of the 1918 Union.

It was, no doubt, important – if not vital – for the Romanian nation, that, after the war, its sons, be them from Muntenia, Moldavia, Ardeal, Banat, Bucovina, Basarabia, Dobruđea decided to build themselves a future together. Remarkable statesmen have worked for the will, spirit and soul of the Romanians. Often, remarkable personalities from these provinces are mentioned together, justifiably. In the spirit of the Union, there fought statesmen from the kingdom, too. I would like to remind King Ferdinand, Queen Mary, I.I.C. Bratianu, Take Ionescu, Nicolae Iorga, Nicolae Titulescu, Constantin Stere and many others.

Army people, too, have felt just as the rest of the Romanian people who wished for the Union; among these some famous generals, officers and simple soldiers, many of whom had arrived from Ardeal or Banat and had joined the Romanian army. Their trail is impressive and some of them have become

* Professor at Craiova University.

legendary: generals Prezan, Averescu, Eremia Grigorescu, Culcer, Traian Mosoiu, Gh. Cristescu, Arthur Vaitoianu, Iacob Zadic, Ernest Brosteanu, David Praporgescu. Many lower rank officers, not as visible as the first, but just as important, who acted mostly on the military diplomatic front, deserve all the gratitude of their successors. Some have remained, unjustly, unknown, even though, without their brilliant and perseverant patriotic efforts, the Romanians' will, expressed by true plebiscite in 1918, might have been delayed.

Obviously, the presence of career diplomats in the great capitals of the world was a normal thing; so was their plea in the international forums, serving the interests of the Romanian state with refined means, specific to diplomacy, in order to convince and support their just cause.

It is less known, though, of a category of diplomats emerging from the military ranks, who, even though without specific training in the field, have served in diplomacy during the war or soon after it. Those with remarkable abilities for this field have succeeded in this career later on, as military attachés (Paul Teodorescu, Vasile Stoica, Titus Garbea) or as special emissaries by the Romanian Legations in the European capitals or at the National League Commission, as experts¹. Names like Radu Rosetti or Toma Dumitrescu are, at this moment, well known.

About the mission of promoting the national ideal of the Romanians in the United States of America, where Vasile Stoica has had an important role – there have been a few studies already. Also, there have been studies about the Romanian military mission from Vladivostok of Victor Cadere (native of Ardeal) and second lieutenant Alevra, who dealt with a difficult situation, and under heavy risk, to save and return home the former Romanian prisoners from Ardeal who had joined the Czechoslovak Expeditionary Corps from the Russian Far East.

Further I wish to refer to a fascinating character from the army ranks, who, under a special situation, received the task to represent the interest of our country abroad, in the summer of 1917, by the Romanian Legation in Washington. This was Captain Livius Teiusanu, a hero of the Jiu river battle, where he had been seriously injured and was left invalid. After the war, he suffered a tragic, unjust and sad fate.

Convinced that, after the United States joined the war, the peace would be organised according to their will, the Romanian government decided to send to Washington knowledgeable people, with charisma and strength, to inform the American public opinion about the justified wishes of the Romanians in order to create a wave of sympathy and support for them. This was an extremely difficult task, so much so, since Romanian lobby in America was almost null, while the

¹ I have published, together with Lenuta Nicolescu, Alesandru Dutu, Gheorghe si Andrei Nicolescu, five volumes of the series "Military attaches inform...", on the aim of making the efforts of these diplomats from between the two world wars, better known to the public.

Austrians, Hungarians, Polish, Czechs, Serbians and even Bulgarians promoted their interests diligently and unhindered by any.

I.I.C. Bratianu and other statesmen realised the utility of these actions too late, or they lacked the financial resources for them to act on time. At first, the Romanian authorities had decided to send a group of civilian emissaries (Father Mota, Vasile Lucaciu and Vasile Stoica). They were not efficient enough, the connections with the American society were hard to articulate and their objective (forming a unit of young Romanian American voluntaries to fight for Romania in Europe) failed. Except for Vasile Stoica, the other two couldn't speak English, and help from Romanian Diaspora was negligible¹.

An official diplomatic emissary to the United States of America was necessary but the financial resources of the Government were exhausted. The prime minister called upon the patriotic feelings of doctor Angelescu, who took upon himself, together with the title of Romanian Representative to the American authorities, the financial supporting of the whole Legation².

The few members of the Legation needed be joined by a military attaché. The Grand General Quarters thought the post could be successfully filled in by a young officer, straight from the battle field, a hero, to which the American society was sensible and ready to give its full consideration.

This was Livius Teiușanu, a captain, who had become famous, in the battles of the Romanian Army from the 1916 campaign. I bring his case to the knowledge of the readers, not as much for his actions of war or for his diplomatic career – though very valuable and dignified – but for the fate he stood in the period between the two world wars and after the Second World War. Like many other heroes – because Teiușanu was a great hero – to the end of his life, instead of enjoying the gratitude he deserved, Teiușanu ended in misery and humiliation, forgotten by all, in the prisons of Carol the 2nd regime and later the communist ones.

¹ Nicolae Penes, *Radiografii subiective (Subjective Radiographies): Dr. C. Angelescu – the story of a life*, 2011. I.I.C. Bratianu recommends Vasile Stoica to the chief of the Romanian Legation with these words: "He is from Ardeal. When the war started he fled from the Austro Hungarian army, so he wouldn't have to fight against his brothers, and he crossed the Carpathian mountains into the Kingdom of Romania. The Empire had him sentenced to death, in absence. He is an experienced fighter for the rights of the Romanians from Transilvania. He speaks several languages: English, French, Hungarian, and, of course, Romanian. You can make good use of him."

² Idem. The author explains the circumstance of the Royal Decree for appointing Angelescu as chief of Legation, which started its mission only in December 1917. He also transcribes the discussion of the prime minister with the doctor, who informed him the state couldn't support him: "As you know we lack money. What we borrowed from external sources we will use for weapons. We have no other chance, if we are to win. To survive. We know it's hard. That it is very hard, but I have faith in you, in your abilities and perseverance. You must prevail. The stand of America in this war, which will change for many decades the map of Europe and the world, is a heavy, decisive stand. America, doctor, we must definitely have it on our side."

No doubt, the case of major Teiusanu is a very special one. He suffered, as did thousands of his comrades, the privations and abuse of the communist regime, but, previously, he suffered – for more than eight years – the abuse of Carol the 2nd regime.

Who was and what did Livius Teiusanu? We have a lot of valuable information packed in documents, though not from all of his lifetime, both as active military and as a retired officer. He was born September 1st 1888 in Draganesti Olt, in a family of a not very wealthy orthodox priest. He decided to join the military career which he embraced passionately. He graduated several schools for army branches and attended specialisation courses in the country and abroad. He attended, for three years, the Infantry Officers' School in Germany. The appreciation and grades were extremely complimentary for professional expertise, general knowledge, character, spirits, culture level, physical aspect.

He took part in the Bulgarian campaign (1913) as chief of a machine gun unit, where he was appreciated for the way he conducted his unit. The full measure of his value and patriotism he showed on the battlefield, when, during the awful campaign of 1916, he fell severely wounded, while leading his battalion for his commander who had been killed in action. Himself wounded and unconscious, lieutenant Teiusanu was evacuated by his soldiers and immediately operated. In order to be saved, his right hand was amputated from shoulder down. He was left handicapped, in full youth and full strength. Under this circumstance, some have resigned and accepted their fate and condition, honourable but sad, that of being invalid. He (and many others) did not.

Why do I speak about this brave officer? Because Teiusanu understood to fulfil future dispositions and orders that, by their difficulty, could be refused even by fellow officers in full health. After the Medical Commission gave its verdict of inapt for military service for peace and wartime, Teiusanu – in the meantime advanced to captain and major – asked to return to the battlefield and fight next to his comrades.

Of course, that could not be allowed, but he was accepted in the active ranks and he helped raise the morals of the troops by giving great speeches in every regiment, conferences about their duty as soldiers as well as lessons about tactics and knowledge of the modern weapons and army material.

In the summer of 1917 the chief of the Grand General Quarters general Constantin Presan, called him urgently, at the High Commandment for a task of great importance. He was ordered to join the Romanian Legation in Washington as the military attaché. Many other officers who would be offered such a mission would have hastily thanked the chief of the Army. After all, apart from it being an honourable mission, the new position would have pulled them away from the danger of the battlefield. But Teiusanu refused at first, and asked to be allowed to return to his comrades in the battlefield, as they were getting ready for the

summer battles. Only after he was explained that the mission had nothing to do with his infirmity and that it wasn't a way of keeping him safe, but, on the contrary, it was due to his great expertise and capacity, that he had been chosen, did the officer – hero accepted the task and carried it out.

I present, next, a few documents about his activity as well as others that refer to the ordeal of the diplomat officer during a regime that didn't know or didn't want to respect its national values and those who defended them with their lives.

D o c u m e n t e

1

Legățiunea României la Washington
Atașatul militar

Confidențial

Paris, 4 decembrie 1918

PROGRAM asupra Memoriului de activitate al Atașatului militar pe lângă Legățiunea României la Washington

Până la completa restaurare a unei căi sigure de comunicațiune cu țara, este mai prudent a nu se trimite încă, documente și memorii complete asupra interesantului rezultat obținut în America, ci numai o schiță asupra programului de lucru, cu oarecare date sau concluziuni.

Iată care ar fi categoriile mai de seamă.

a) Militare: Punerea în contact foarte strâns cu autoritățile militare, care s-au arătat foarte binevoitoare, legături amicale cu ceilalți atașați militari, vizite la diferite instituțiuni, arsenale, fabrici de munițiuni etc., conferințe asupra situațiunei noastre etc.

Grație impresiunei bune ce au căpătat despre noi, și aceasta în urma multor efortări depuse spre a contrabalansa propaganda bulgară care ne preparase un teren foarte nefavorabil, grație faptului că eram un militar cu cunoștințe suficiente asupra germanilor, ca unul ce făcuse studiile 3 ani acolo, grație muncii asidue, ce se prelungea adesea până la orele 4 sau 5 dimineața, căci, pe lângă faptul că eram singur și invalid (lucru care nu-mi mai provoacă niciun fel de obstacol acum) dar nu eram ajutați financiar nici cu solda pentru viața zilnică, necum a plăti secretari, cheltueli de birou etc., toate suportate de mine personal, până acum, grație tuturor

acestor lucruri, am atras atenția americanilor într-un mod foarte sincer, deși situațiunea noastră creată prin încheierea păcii ne amenința cu o concluziune contrară.

b) Sociale: în America societatea joacă un foarte mare rol; de aceea, de la început am avut contactul cel mai strâns cu lumea influentă și corpul diplomatic. Faptul că americanii au intrat mai târziu în război făcea nu numai să aprecieze pe invalizi, dar să se ofere cu tot felul de servicii și să-i introducă în familiile lor. Astfel, devenind foarte familiar în societatea bună, nu pierdeam un singur moment din vedere a arăta situațiunea noastră de martiri. Concluziunea se va vedea la capitolul Orfani, Cruce Roșie etc.

Nu știu dacă ar fi locul să intercalez aprecierea multor americani și români de la Paris puși în cunoștință de cauză, legătura și mai strânsă creată între România și Statele Unite – după cum anunța presa americană cu ocaziunea căsătoriei mele – de ajutorul imens oferit de către familia mea (S. Humphrey din Philadelphia Pa.) ocupându-se îndeaproape cu chestiunea românească în America, cu care au pus în contact personagiile mai influente dintre cercul de prieteni. Doamna Humphrey este președinta societății de ajutor al Orfanilor români, în Philadelphia, precum și al unor societăți înființate de dânsa în același oraș cu scopul de a ajuta România, unde a interesat în cauza noastră mai bine de 10.000 de persoane din elita statului Pensylvania.

c) Diplomatice. Legături foarte strânse în special cu Ambasada Franței, al cărei șef, Ambassadorul Jusserand, ne-a făcut cel mai mare serviciu în chestiunea drepturilor noastre, cerând cu insistență a nu fi considerați ca neutrali ci, din contră, ca aliați care au dreptul la răsplătirea sacrificiilor făcute pentru aceeași nobilă cauză. Pentru a se vedea sentimentele de care este animat reprezentantul Franței în America, îmi permit a alătura copia scrisorii sale, adresate mie, cu ocaziunea prezentării de plecare, atât de regretată și poate interpretată de toți care erau în măsură să o judece.

Asemenea, ambasadele Italiei, Angliei, Legațiunea Greciei, Serbiei, Boliviei (prin intermediul unui căpitan vechi prieten al meu ni s-a făcut mare propagandă în toată America de Sud, reproducând conferințele mele în jurnalele lor, și altele. De remarcat este prezentarea mea de plecare cu care ocaziune am aflat pentru prima dată oficial (august) cele ce credea despre noi nu numai șeful de Stat Major American, ministrul de Război și dl. Lansing, dar chiar președintele Wilson, care s-a arătat mai mult de decât amabil față de noi, dându-mi mesaj verbal a transmite Majestății sale Regele și Guvernului, precum și poporului român, și asigurări de tot concursul său și al poporului ce reprezintă.

d) Propaganda. Presa din Washington ne-a fost foarte favorabilă datorită, în special, domnului Benett, redactorul principal al jurnalului „Washington Post”, cu care căutăm a ține un strâns contact. Români din America, în număr de circa 186.000 de ardeleni și ziarele lor, au contribuit la exprimarea durerilor noastre

naționale. Parăzi, conferințe, întruniri grandioase făcute cu concursul lor, au pus în evidență sentimentul nostru național.

Articole favorabile, fotografii și conferințe, acompaniate de filmele cu care am plecat, au sporit șansele de a ne face întâi cunoscuți, apoi simpatici.

Este de remarcat simpatia creată pentru familia noastră Regală, care se bucură în America de o deosebită admirație, astfel se explică fotografiile Regale, Tabla de onoare dedicată Majestății Sale Regina, intitulată „Regină între regine”, din partea Doamnelor Americane, pe care nu am putut lua cu mine de teama de a nu fi expusă pierderii provocată de nesiguranța comunicației.

e) Orfanii. Pentru ajutorul celor 50.000 de orfani ai noștri cu ajutorul Doamnelor din societate din toată America am înființat „Comitetul American pentru Ajutorul Orfanilor de Război ai României” sub patronajul Domnișoarei Margareta Wilson, care comitet a aprobat a adopta orfani, întreținându-i cu câte 50 de dolari anual, depuși pe numele meu la Paris, pentru care am telegrafiat adesea întrebând de trimitere, dar nu am primit nici-un răspuns. Orfelinatul se va numi „Sublocotenent Ecaterina Teodoroiu”, după numele eroinei cercetașe ale cărei fapte se cunosc acum nu numai în America dar și în Anglia, unde am fost invitat de gl. lt. sir Robert Baden Powell, care a binevoit a recunoaște că cercetașii noștri sunt printre cei mai buni din lume, pentru care a cerut permisiunea de a oferi alteței sale regale, principelui Carol, recompensa binemeritată, precum și mie Ordinul cercetășesc „For Merit”, cu adăugarea „Pentru serviciul adus cercetașilor din lume”, considerând că am fost Instructorul Eroinei noastre și a Cercetașilor de la Jiu.

f) Cercetașii noștri sunt bine clasați acum văzându-se rezultatul strălucit al acestei instituțiuni atât de necesară la noi. Doamna Dougherty, secretara Comitetului pentru Orfani, mi-a promis un mare ajutor bănesc pentru cercetașii noștri, care s-au comportat atât de brav; din nefericire, plecarea mea a întrerupt demersurile făcute, rămânând a se reveni înainte de a trece pe al doilea plan. Conform dorinței Alteței Sale, am executat ordinul de a începe cele mai strânse legături, numind în același timp, în numele Alteței Sale 4 Președinți Onorifici (între care și gl Baden-Powell) și aproximativ 20 de membri onorifici ai noștri, cu ocaziunea conferințelor mai importante, din cele 50 de conferințe ce am ținut în America. Drapelul oferit de mine gl. Baden Powel la Londra a fost primul în acest fel și a fost depus cu cinste în Sala de recepție a quartierului lor.

g) Crucea Roșie americană, datorită cererii ce am adresat domnului Davidson, șeful Crucii Roșii, la 23 iulie când a a binevoit a lua parte la o întrunire 9 persoane, între care dl. Anderson și domnișoara Margareta Wilson, am reușit a obține promisiunea formală de a ni se da două milioane și jumătate dolari pentru orfanii noștri și pentru Crucea Roșie. La telegrama dată în acea noapte precum și la cele următoare nu am avut nici un răspuns. Cu onoare, rog să binevoiți a se da o rezoluțiune de urgență acestei chestiuni, americanii fiind dispuși a ne trimite în special materii prime necesare vieții, îmbrăcăminte și bani.

Dorind a profita de primul curier care trebuie să plece astăzi spre România, sunt nevoit a face abstracție de alte detalii, pentru care aștept ordine de executare a lor la Paris, prin intermediul Legațiunii noastre.

Maior Livius Teiușanu, Atașat militar.

Raport nr. 91 din 4 decembrie 1918

Raportul a fost trimis către gl Coandă, înregistrat la nr. 426 din 10 ianuarie 1919.

Arhivele Militare Române,

Fond nr. 5431(M.St.M., Adjutantură), Dosar nr. 298

2

Popic 220
 Ambassade
 de la République Française
 aux Etats-Unis
 Washington le 16 Août 1918

Monsieur le Commandant,
 Votre départ est tout récent et vous avez
 raison de l'oublier; rappelé dans votre
 pays, vous vous y rendez.
 Je regretterai, très tristement, beaucoup votre
 départ, car votre présence ici a été fort utile.
 Nous avons le sentiment favorable à la Roumanie
 et très puissant aux Etats-Unis; le Président
 le Gouvernement et le peuple Américains admirant
 les grandes qualités éclairées par les
 Roumains; au cours d'une lutte inégale, parmi
 des épreuves les plus cruelles, ils ont montré
 une force d'âme qui sera leur salut.
 L'œuvre n'est pas terminée de sa

1876

21

destinée, mais il n'en va pas de même des
peuples. C'est une leçon que Dieu de sa main
la Russie; et nous toujours les fait parti-
cipent et jugement pour ceux dont l'âme,
au milieu des traverses, demeure invaincue.

Notre présence ici a fortifié le sentiment
américain en faveur de la Roumanie, et j'aurais
été heureux que votre séjour fût si prolongé.
Vous êtes ici le représentant de la race roumaine,
vous avez de votre côté la France et à l'autre
le service de la paix universelle et universelle
dixes.

Unies d'un même esprit les deux
Républiques française et américaine peuvent de
même au profit de la Roumanie; on le verra
un jour par la suite.

Mais vous vous accompagner dans
4376

22

notre voyage de retour; je ne répète pas
ici, parce qu'ils sont connus, ceux que je
vous prie votre grâce.

Veuillez recevoir, mon cher Commandant,
l'assurance de mes sentiments très
distingués et dévoués.

(18)
Jusséviand

Monsieur
le Commandant Teiușanu
Attaché Militaire à la Légation de Roumanie
Washington, D. C.

Par sa confiance
Major Livius Teiușanu
Ottaviano M. M. M.
4376

Arhivele Militare Române,
Fond nr. 5431(M.St.M., Adjutantură), Dosar nr. 298

3
Foaie calificativă
(copie)
Cpt.Teișanu Livius

A luat parte la campanie cu Regimentul 18 Gorj, în calitate de comandant de companie mitraliere, unde a luptat până la rănirea sa în defileul de la Jiu și pasul Merișor.

În ziua de 20 septembrie a luat parte la luptele de la Oberec, unde ofițerul a avut loc o misiune specială de a ține în loc inamicul la retragerea detașamentului col. Trășculescu. La 29 octombrie, în luptele de la muntele Gernicelu, la drumul Neamțului, a luat comanda a două companii care fugeau în debandadă și a ținut pe loc pe inamic care încerca să întoarcă flancul stâng al poziției. Aici a fost rănit de un glonț dum-dum și a fost evacuat la Craiova, unde i s-a amputat brațul, apoi a fost evacuat la Iași.

Deși nevindecat, totuși a cerut să fie mutat la Școala Militară, lucru ce i s-a aprobat. Comisia II medicală l-a reformat, totuși el a făcut un raport, cerând să fie lăsat încă în armată cel puțin până la terminarea campaniei, încă putând aduce bune rezultate la instruirea unei unități, lucru ce i s-a aprobat de MCG.

Venit la Școală, s-a afirmat ca un prea bun ofițer. Aptidunea sa fizică foarte plăcută, sănătos și mult rezistent, foarte energetic, ținută curată. Ofițer capabil, a predat cursurile de tactică și armanment cu multă competență. Aptitudinea sa militară este corectă precum și educația sa militară completă. Își îndeplinește serviciul cu multă conștiință și pricepere, puțin cam pedant, dar își va reveni cu timpul.

Rezultatele obținute de ofițer cu instruirea Companiei de Elevi care i s-au încredințat cred că vor fi din cele mai strălucite la terminarea Școalei la 15 mai. Aceasta o afirm din ceea ce văd starea cum se prezintă compania.

Este ofițer cu foarte mult suflet pentru Țară, deși cu brațul amputat și reformat, totuși ofițerul se sacrifică din a lui voință pentru a forma acest tineret, însuflețându-le dragostea de neam și țară. A fost decorat cu *Steaua României*, cu spade, pentru bravura sa din campanie.

Fiind nou în grad nu pot să-i fac nici o propunere, îl caracterizez că ar putea înainta de a se menține în armată sau a fi menținut la Școală ca profesor, nelipsindu-i calitățile în această privință.

Comandantul Școalei Militare Iași,
Lt. Col. Pârvanevici.

Arhivele Militare Române,
Fond nr. 5431(M.St.M., Adjutantură), Dosar nr. 298

4

Miliția raionului Drăgănești
Gr. P.O.
Nr.7347

Strict Secret,
20 septembrie 1954

Către

Ministerul Forțelor Armate ale R.P.R.
Serviciul Pensii

La Ord.dvs M.P. o708 și 122944/1954, înaintăm alăturat, un referat de verificare a numitului Teiușanu Livius, din comuna Mărunței.

De felul cum este cunoscut de noi, acest cetățean în momentul de față nu are existența asigurată, deoarece nu mai are nici un fel de avere și nici copii sau rude ca să-l întrețină. După cum rezultă din referat, trăiește din mila publicului, îl întrețin cetățeni care-l cunosc.

Susnumitul deasemeni nu poate să muncească, fiind bătrân și invalid, puțin suferind de alienație mintală, în sensul că uneori vorbește fără să-și dea seama.

În trecut nu se cunoaște să fi făcut politică, însă din discuțiile cu dânsu rezultă că a urât monarhia, pentru care a fost arestat.

În prezent are unele atitudini antidemocratice, însă acestea sunt ca urmare a situației sale în care se găsește.

Șeful Miliției Raionului Drăgănești
Locot. de Mil.

Arhivele Militare Române,
Fond nr. 5431(M.St.M., Adjutantură), Dosar nr. 298

